

МАУП

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

**«Управління економічним розвитком
транспортних підприємств»**

(для магістрів)

МАУП

КИЇВ 2016

Підготовлено доцентом кафедри адміністративного та медичного менеджменту Лопатенко Людмилою Олександрівною.

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного та медичного менеджменту (Протокол №9 від 20 квітня 2016 року)

Схвалено Вченою радою Українсько-Російського інституту менеджменту та бізнесу ім. Б. Хмельницького Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №5 від 23.05.2016 р.)

Лопатенко Л.О. Навчальна програма дисципліни «Управління економічним розвитком транспортних підприємств» (для магістрів) – К.: МАУП, 2016. - 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2016.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У підготовці фахівців з транспортного менеджменту та логістики передбачається не тільки вивчення загальноекономічних дисциплін, але й здобуття знань зі спеціальних економічних дисциплін, якою і є «Управління економічним розвитком транспортних підприємств», яка викладається для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» та фаховим спрямуванням «Транспортний менеджмент і логістика», «Менеджмент у системах автосервісу».

Метою викладання дисципліни є формування у студентів теоретичних та професійних знань в області управління економічним розвитком транспортних підприємств, необхідних для їх майбутньої практичної діяльності.

Завдання курсу полягає в оволодінні студентами основ управління економічним розвитком транспортних підприємств, в умінні визначати економічну ефективність прийнятих рішень, організаційно-технічних заходів, спроможності забезпечити ефективне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів в умовах ринку.

Після вивчення дисципліни студент повинен знати:

- сутність основних економічних категорій: основні засоби, оборотні засоби, собівартість перевезень, тарифи, прибуток, рентабельність, фінанси підприємства, інвестиції тощо;
- основні напрямки розвитку транспортної галузі за ринкових умов;
- пріоритетні напрямки виробничої діяльності транспортних підприємств;
- роль інновацій в розвитку транспортної сфери;
- цінову політику та джерела фінансування транспорту за ринкових умов;
- методи оцінки ефективності інвестицій для економічного розвитку транспортних підприємств;
- засоби економічного аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств транспорту.

Після вивчення цього курсу студенти повинні вміти:

- виконувати необхідні техніко-економічні розрахунки;
- застосовувати в техніко-економічних розрахунках математичні методи та інформаційні технології;
- розробляти та здійснювати заходи щодо підвищення ефективності перевезень, зниження собівартості, підвищення продуктивності праці, кращого використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;
- здійснювати техніко-економічний аналіз, обґрунтовувати та вибирати технічні, економічні та організаційні рішення в межах своєї компетенції.

Дисципліна «Управління економічним розвитком транспортних підприємств» вивчається шляхом читання лекцій та проведення практичних занять.

Міждисциплінарні зв'язки. Попередньо вивчаються такі фундаментальні і професійно-орієнтовані дисципліни як «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Основи менеджменту», «Операційний менеджмент», «Маркетинг», «Основи транспортної системи України», «Економіка підприємств», «Надійність складних автомобільних систем», «Управління автосервісом».

Після вивчення дисципліни «Управління економічним розвитком транспортних підприємств» студенти повинні мати необхідні теоретичні знання для вивчення таких професійно-орієнтованих дисциплін як «Транспортний менеджмент», «Технічна підготовка транспорту до експлуатації», «Управління міжнародними перевезеннями», «Менеджмент підприємств автосервісу», «Логістичний менеджмент транспортних підприємств».

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

ДИСЦИПЛІНИ

«Управління економічним розвитком транспортних підприємств»

№ з/п	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління економічним розвитком транспортних підприємств	
1.	Транспорт, його призначення, особливості перевезень різними видами транспорту
2.	Управління основними засобами підприємств транспорту
3.	Управління основними засобами підприємств транспорту
4.	Управління продуктивністю праці на підприємствах транспорту
5.	Управління персоналом транспортних підприємств. Особливості структури кадрів
6.	Оплата праці на підприємствах транспорту
7.	Собівартість транспортних послуг (за видами транспорту)
Змістовий модуль 2. Показники ефективності управління економічним розвитком транспортних підприємств	
8.	Дохід, прибуток, рентабельність підприємств транспорту
9.	Управління процесом ціноутворення на транспортні послуги (за видами транспорту)
10.	Управління фінансами підприємств транспорту (за видами транспорту)
11.	Управління якістю транспортних послуг та економічна ефективність її підвищення
Разом годин: 72	

МАУП

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління економічним розвитком транспортних підприємств»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління економічним розвитком транспортних підприємств

Тема 1. Транспорт, його призначення, особливості перевезень різними видами транспорту

Транспорт, як галузь економіки країни. Продукція транспорту. Види транспортних перевезень. Особливості надання транспортних послуг різними видами транспорту.

Література: [1,8,10,11,15]

Тема 2. Управління основними засобами підприємств транспорту

Поняття і класифікація основних засобів (ОЗ). Структура ОЗ та фактори, що на неї впливають. Облік та оцінка ОЗ. Види і показники зносу ОЗ. Амортизація рухомого складу за видами транспорту. Показники використання ОЗ. Шляхи підвищення ефективності використання ОЗ підприємств транспорту за сучасних умов.

Література: [3,4,8,10]

Тема 3. Управління основними засобами підприємств транспорту

Поняття та матеріальний склад оборотних засобів підприємств транспорту. Структура оборотних засобів. Класифікація оборотних засобів підприємства. Джерела формування оборотних засобів підприємств транспорту. Формування оборотних засобів підприємства транспорту. Нормовані та ненормовані оборотні засоби. Оборотність оборотних засобів,

показники оборотності. Шляхи прискорення обороту оборотних засобів в сучасних умовах роботи транспортних підприємств.

Література:[3,4,8,11,15]

Тема 4. Управління продуктивністю праці на підприємствах транспорту

Продуктивність праці, показники та методи її вимірювання (за видами транспорту). Види продуктивності праці. Показники продуктивності праці при виконанні перевезень (за видами транспорту). Планування продуктивності праці. Резерви підвищення продуктивності праці.

Література:[3,4,8,15]

Тема 5. Управління персоналом транспортних підприємств. Особливості структури кадрів

Кадри підприємства, їх склад і структура. Класифікація персоналу транспортного підприємства (за видами транспорту). Розрахунок чисельності працюючих за категоріями на транспортному підприємстві. Фонд робочого часу та порядок визначення його на транспортному підприємстві (за видами транспорту).

Література:[3,4,8,11,15]

Тема 6. Оплата праці на підприємствах транспорту

Поняття та види заробітної плати на підприємствах транспорту (за видами транспорту). Форми та системи оплати праці. Тарифна система оплати праці. Використання безтарифної системи оплати праці при наданні транспортних послуг (за видами транспорту). Планування фонду оплати праці на підприємствах транспорту (за видами транспорту). Сучасні форми оплати праці на підприємствах транспортної галузі.

Література:[3,4,5,6,7]

Тема 7. Собівартість транспортних послуг (за видами транспорту)

Поняття і види собівартості транспортних послуг (за видами транспорту). Показники собівартості послуг транспорту. Класифікація витрат за економічними елементами. Групування витрат, що формують собівартість перевезень. Планування собівартості послуг транспорту. Класифікація витрат за статтями калькуляцій. Кошторис транспортних послуг та собівартість одиниці транспортних послуг. Основні шляхи зниження собівартості перевезень (за видами транспорту).

Література:[3,4,5,7,9,15]

Змістовий модуль 2. Показники ефективності управління економічним розвитком транспортних підприємств

Тема 8. Дохід, прибуток, рентабельність підприємств транспорту за видами.

Дохід підприємств транспорту. Види доходів. Джерела формування доходів. Поняття і види прибутку транспортного підприємства. Розподіл прибутку транспортного підприємства. Основні шляхи підвищення прибутку підприємства. Рентабельність – узагальнюючий показник ефективності діяльності підприємства транспорту. Види рентабельності.

Література:[3,4,5,7,10,15]

Тема 9. Управління процесом ціноутворення на транспортні послуги (за видами транспорту)

Ціноутворення на транспортні послуги за ринкових умов. Економічна сутність, функції тарифів на перевезення. Види тарифів. Сучасні методи

формування тарифів на транспортні послуги. Особливості формування тарифів на різні види транспортних послуг (за видами транспорту).

Література:[2,3,4,5,6,9,11]

Тема 10. Управління фінансами підприємств транспорту (за видами транспорту)

Суть і завдання фінансової діяльності транспортного підприємства (за видами транспорту). Форми фінансової діяльності, внутрішнє і зовнішнє фінансування. Кредит, як важлива форма фінансування. Акції, облігації, як форма фінансування. Оренда, лізинг - форми довгострокового кредитування. Оцінка фінансового стану підприємства транспорту. Показники ліквідності. Показники платоспроможності. Показники прибутковості. Показники ефективності використання активів.

Література:[3,4,5,6,7,9,15]

Тема 11. Управління якістю транспортних послуг та економічна ефективність її підвищення

Якість послуг транспорту та необхідність її підвищення. Показники якості послуг транспорту. Методи оцінки якості транспортних послуг. Економічна ефективність підвищення якості транспортних послуг (за видами транспорту).

Література:[2,3,4,5,6,9,15]

МАУП

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. табл.)

Перша літера прізвища студента	Номер варіанту контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е, Є	2
Ж, З, І	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Ш, Щ	9
Ю, Я	10

Виконання контрольної роботи студентами є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціалізованою літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами і застосовувати теоретичні знання і набуті навички на практиці.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 15-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір – 14-кегель, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Обов'язковою умовою написання роботи є зміст, що містить питання завдання із зазначенням сторінок, вступ та висновки, які повинні відображати власне ставлення студента до матеріалу, який вивчається, безпосередньо відповідати на питання без розриву сторінки та з зазначенням посилань на літературні джерела, а також список використаної літератури, який має містити не менше 10 джерел.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Поняття і класифікація основних засобів підприємства.
2. Структура основних засобів та фактори, що на неї впливають.
3. Облік і оцінка основних засобів.
4. Види і показники зносу основних засобів.

Варіант 2

1. Показники використання основних засобів.
2. Показники руху основних засобів підприємства.
3. Амортизація основних засобів.
4. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємств в сучасних умовах.

Варіант 3

1. Поняття та матеріальний склад оборотних засобів підприємства.
2. Структура оборотних засобів підприємства.
3. Джерела формування оборотних засобів підприємства.
4. Нормування оборотних засобів підприємства.

Варіант 4

1. Нормування оборотних засобів підприємств.
2. Оборотність оборотних засобів, показники оборотності.
3. Вплив оборотності оборотних засобів на кінцеві результати роботи підприємства.
4. Значення та шляхи прискорення оборотності оборотних засобів в сучасних умовах.

Варіант 5

1. Кадри підприємств транспорту, їх склад і структура.
2. Класифікація персоналу підприємств транспорту.
3. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві.
4. Фактори, що впливають на зміну професійно-кваліфікаційного складу працівників підприємства.

Варіант 6

1. Продуктивність праці, показники та методи її вимірювання.
2. Планування продуктивності праці на транспортному підприємстві.
3. Баланс робочого часу одного середньоспискового працівника.
4. Шляхи підвищення продуктивності праці на підприємствах транспорту.

Варіант 7

1. Поняття та види заробітної плати.
2. Тарифна система як основа організації оплати праці.
3. Форми та системи оплати праці на транспортному підприємстві.
4. Розподіл заробітку в умовах колективної оплати праці.

Варіант 8

1. Використання безтарифної системи оплати праці на підприємствах транспорту.
2. Сучасні форми оплати праці на підприємствах транспорту.
3. Планування фонду оплати праці на підприємстві.
4. Переваги та недоліки тарифної системи оплати праці на підприємствах.

Варіант 9

1. Поняття та види собівартості перевезень.
2. Показники собівартості вантажних та пасажирських перевезень.
3. Групування витрат, що формують собівартість перевезень.
4. Класифікація витрат за економічними елементами.

Варіант 10

1. Класифікація витрат на перевезення за статтями калькуляції.
2. Джерела та шляхи зниження собівартості транспортних послуг.
3. Кошторис витрат і калькуляція собівартості транспортних послуг.
4. Шляхи підвищення прибутковості підприємств транспорту.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Транспорт, як галузь економіки країни.
2. Продукція транспортних підприємств.
3. Види транспортних перевезень.
4. Особливості надання транспортних послуг різними видами транспорту.
5. Поняття і класифікація основних засобів підприємств транспорту.
6. Структура основних засобів та фактори, що на неї впливають.
7. Облік та оцінка основних засобів підприємств транспорту.
8. Види і показники зносу основних засобів.
9. Амортизація рухомого складу за видами транспорту.
10. Показники використання основних засобів.
11. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємств транспорту за сучасних умов.
12. Поняття та матеріальний склад оборотних засобів підприємств транспорту.
13. Структура оборотних засобів. Класифікація оборотних засобів підприємства.
14. Джерела формування оборотних засобів підприємств транспорту.
15. Формування оборотних засобів підприємства транспорту.
16. Нормовані та ненормовані оборотні засоби.
17. Оборотність оборотних засобів, показники оборотності.
18. Шляхи прискорення обороту оборотних засобів в сучасних умовах роботи транспортних підприємств.

19. Продуктивність праці, показники та методи її вимірювання (за видами транспорту). Види продуктивності праці.
20. Показники продуктивності праці при виконанні перевезень (за видами транспорту).
21. Резерви підвищення продуктивності праці.
22. Кадри підприємств транспорту, їх склад і структура.
23. Класифікація персоналу транспортного підприємства (за видами транспорту).
24. Розрахунок чисельності працюючих за категоріями на транспортному підприємстві.
25. Фонд робочого часу та порядок визначення його на транспортному підприємстві (за видами транспорту).
26. Поняття та види заробітної плати на підприємствах транспорту (за видами транспорту).
27. Форми та системи оплати праці на транспорті.
28. Тарифна система оплати праці на транспорті.
29. Відрядна оплата праці вантажних перевезень.
30. Погодинна оплата праці пасажирських перевезень.
31. Особливості оплати праці на автомобільному транспорті.
32. Використання безтарифної системи оплати праці при наданні транспортних послуг (за видами транспорту).
33. Планування фонду оплати праці на підприємствах транспорту (за видами транспорту).
34. Сучасні форми оплати праці на підприємствах транспортної галузі.
35. Поняття і види собівартості транспортних послуг (за видами транспорту).
36. Собівартість перевезень транспортом різних видів.
37. Класифікація витрат на пасажирські перевезення за економічними ознаками.
38. Групування витрат, що формують собівартість перевезень.
39. Планування собівартості послуг транспорту.
40. Класифікація витрат за статтями калькуляції.

41. Кошторис транспортних послуг та собівартість одиниці транспортних послуг.
42. Основні шляхи зниження собівартості перевезень (за видами транспорту).
43. Дохід підприємств транспорту. Види доходів. Джерела формування доходів.
44. Поняття і види прибутку транспортного підприємства.
45. Розподіл прибутку транспортного підприємства.
46. Основні шляхи підвищення прибутковості транспортних перевезень.
47. Рентабельність – узагальнюючий показник ефективності діяльності підприємств транспорту.
48. Види рентабельності.
49. Ціноутворення на транспортні послуги.
50. Економічна сутність, функції тарифів на перевезення. Види тарифів.
51. Сучасні методи формування тарифів на транспортні послуги.
52. Особливості формування тарифів на різні види транспортних послуг (за видами транспорту).
53. Суть і завдання фінансової діяльності транспортного підприємства (за видами транспорту).
54. Форми фінансової діяльності підприємств транспорту.
55. Внутрішні і зовнішні джерела фінансування транспортних підприємств.
56. Кредит як важлива форма фінансування.
57. Акції, облігації, як форма фінансування.
58. Оренда, лізинг - форми довгострокового кредитування.
59. Оцінка фінансового стану підприємства транспорту.
60. Показники ліквідності транспортного підприємства.
61. Показники платоспроможності транспортного підприємства.
62. Показники прибутковості транспортного підприємства.
63. Показники ефективності використання активів транспортного підприємства.
64. Якість послуг транспорту та необхідність її підвищення.
65. Показники якості послуг автомобільного транспорту.
66. Методи оцінки якості транспортних послуг залізничного транспорту.

67. Економічна ефективність підвищення якості транспортних послуг (за видами транспорту).

68. Методи вимірювання продуктивності праці при виконанні пасажирських перевезень.

69. Особливості визначення продуктивності праці при виконанні вантажних перевезень.

70. Оплата праці водіїв при виконанні пасажирських перевезень.

71. Оплата праці водіїв при наданні послуг з вантажних перевезень.

72. Оплата праці ремонтних робітників, службовців, спеціалістів підприємств транспорту.

73. Особливості структури кошторису пасажирських перевезень.

74. Структура кошторису вантажних перевезень.

75. Планування продуктивності праці при здійсненні перевезень автомобільним транспортом.

76. Показники якості перевезень залізничним транспортом.

77. Особливості розрахунку собівартості перевезень морським транспортом.

78. Собівартість перевезень повітряним транспортом.

79. Формування тарифів на морські перевезення.

80. Складові тарифів на повітряні перевезення.

81. Сучасні форми оплати праці працівників морського транспорту.

82. Амортизація рухомого складу залізничного транспорту.

83. Визначення фонду робочого часу виробничого персоналу на залізничному транспорті.

84. Особливості формування персоналу на повітряному транспорті.

85. Види і показники зносу основних фондів морського транспорту.

86. Джерела формування доходів підприємств залізничного транспорту.

87. Виробнича і повна собівартість транспортних послуг (за видами транспорту).

88. Методи вимірювання продуктивності праці (за видами транспорту).

89. Шляхи підвищення рентабельності перевезень залізничним транспортом.

90. Шляхи підвищення рентабельності перевезень автомобільним транспортом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Закон України «Про транспорт» №232/94-вр., редакція від 17.11.2010./ www.rada.gov.ua.
2. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України №317 від 26.03.2009 «Про затвердження Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги та Коефіцієнтів, що застосовуються до Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги»./ www.rada.gov.ua.
3. Величко В.В. Економіка підприємства: навч. посіб./ В.В. Величко – Харк.нац.акад.міськ.госп-ва.-Х.:ХНАМГ-2010.-169 с.
4. Воркут А.И. Грузовые автомобильные перевозки /Воркут А.И. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Вища школа, 1986.-447 с.
5. Горфинкель В.Я., Купряков Е.Н. Экономика предприятия. – М.: Банки и биржи, ИО «ЮНИТИ», 1996. – 365 с.
6. Економічний словник-довідник / За ред.. Мочерного С.В. – К.:Феміна, 1995.-368 с.
7. Економіка транспорту /Під ред.. Коби В.Г. – К: «Курс», 1999. 252 с.

Додаткова:

8. Єдина транспортна система: Навч. посібник/ Ю.В. Соколов, В.Л. Дикань, О.Г. Дейнека, І.М. Писаревський, Л.О. Познякова. – Х.: «Олант», 2002.- 228 с.
9. Економіка підприємства / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.:КНЕУ, 2000.
10. Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту: Навч. посібник. Кн.1.- К.: Арістей, 2007. – 544 с
11. Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту: Навч. посібник. Кн.2.- К.: Арістей, 2007. – 504 с.

12. Дмитриченко М.Ф., Яцківський Л.Ю., Ширяєва С.В., Докуніхін В.В. Основи теорії транспортних процесів і систем: Навчальний посібник для ВНЗ.- К.:Видавничий дім «Слово», 2009.-336 с.

13. Лившиц В.Н. Системный анализ экономических процессов на транспорте. – М.: «Транспорт», 1986.

14. Трихунков М.Ф. Транспортное производство в условиях рынка: качество и эффективность. Монография. –М.: Транспорт, 1993.

15. Періодичні видання: журнали «Транспорт», «Сигнал», «Автошляховик України», «Motor News», «За рулем», «Автомобильный транспорт», «Автомобильная промышленность», «Автомобилестроение за рубежом», «Грузовик &»; газети «Автомобіль», «Автопрофі».

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план вивчення дисципліни.....	5
Зміст дисципліни.....	5
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	9
Завдання для контрольних робіт.....	10
Питання для самоконтролю.....	13
Список літератури.....	17

МАУП